

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۹۰ دقیقه

نام آزمون: فلسفه ۱۲ درس ۹ تشریحی

تاریخ آزمون:

۱ نتیجه نهضت ترجمه بر شکل‌گیری حیات فلسفی مسلمانان چه بود؟

۲ اولین مبنای فارابی برای ورود به مباحث اجتماعی و فلسفه سیاسی چیست؟

۳ تعریف «مدینه فاضله» از نظر فارابی چیست؟ مهم‌ترین تفاوت آن با «مدینه جاهله» را بنویسید؟

۴ از نظر فارابی، هدف مردم مدینه جاهله چیست؟ چرا؟

۵ مؤسس اولین مکتب فلسفی در جهان اسلام چه کسی بود و به چه لقبی شهرت یافت؟

۶ از نظر فارابی دو وجه تشابه مدینه فاضله را با بدن سالم انسان بنویسید.

۷ ریاست جامعه در مدینه فاضله در دیدگاه فارابی باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

۸ شباهت مدینه فاضله و بدن سالم در دیدگاه فارابی چیست؟

۹ دیدگاه فارابی درباره رابطه انسان و جامعه چیست؟

۱۰ چرا فارابی را معلم ثانی می‌نامند؟

۱۱ محتوای کتاب «الجمع بین رأی حکمین» چه بود؟

۱۲ استاد فارابی در شهر بغداد چه کسی بود؟

۱۳ دو فیلسوف بزرگ حکمت مشاء را نام ببرید.

۱۴ شیوه تفکر فلسفی مسلمانان به خاطر مؤسس اول آن (ارسطو)، نامیده شد.

۱۵ مسائل اعتقادی که متکلم در آن تبحر دارد کدام است؟

۱۶ متکلم کیست؟

۱۷ برخی از زمینه‌سازی‌های حیات عقلی که در قرآن کریم و رفتار رسول اکرم (ص) آمده است را بنویسید.

۱۸ اولین فیلسوف مسلمان بود.

۱۹ با توجه به نظر فارابی درباره مدینه فاضله، «هدف»، «وضعیت مردم»، «رئیس» و «نسبت اعضا» در دو مدینه فاضله و جاهله را با هم مقایسه کنید.

موضوعات	مدینه فاضله	مدینه جاهله
هدف		
مردم		
رئیس		
نسبت اعضا با هم		

۲۰ درباره «حکمت مشاء» به سؤالات زیر پاسخ دهید:

الف مؤسس آن در جهان اسلام چه کسی بود؟

ب متگی بر آرای کدام فیلسوف یونانی بود؟

پاسخنامه تشریحی

- ۱) مسلمانان به زودی معارف پیشینیان را فرا گرفتند و در تمامی رشته‌ها سرآمد شدند. از جمله در فلسفه یادگارهای فیلسوفان بزرگ یونان را آموختند و با نقد و بررسی آرای آن حکیمان، نظام فلسفی را سامان بخشیدند که هم برخوردار از آرای افلاطون و به خصوص ارسطو بود و هم دربردارنده اندیشه‌های جدیدی بود که سابقه نداشت.
- ۲) اولین مبنای فارابی برای ورود به مباحث اجتماعی و فلسفه سیاسی این است که «انسان موجودی مدنی بالطبع» است و به حسب فطرت و طبع خود به جامعه گرایش دارد و می‌خواهد با هم‌نوعان خویش زندگی کند.
- ۳) مدینه فاضله مدینه‌ای است که مردم آن به اموری مشغول هستند و به فضایی آراسته‌اند که مجموعه مدینه را به سوی سعادت می‌برد. مهم‌ترین تفاوت آن با مدینه جاهله در هدف آنها است.
- ۴) هدف مردم مدینه جاهله فقط سلامت جسم و فراوانی لذت‌ها است. آنها گمان می‌برند که اگر به این لذت‌ها دست یابند، به سعادت رسیده و گرنه به بدبختی افتاده‌اند.
- ۵) فارابی - معلم ثانی
- ۶) زیرا هر عضو آن متناسب با ویژگی خود وظیفه‌ای دارد و آن را به نحو احسن انجام می‌دهد. همان‌طور که در بدن انسان برخی از اندام‌ها بر برخی تقدم دارند، برخی از اعضای جامعه نیز بر برخی تقدم دارند.
- ۷) ریاست جامعه باید بر عهده کسی باشد که روحی بزرگ و سرشتی عالی دارد و به عالی‌ترین درجات تعقل رسیده است تا بتواند احکام و شرایع را دریافت کند. یعنی رهبر جامعه باید پیامبر باشد.
- ۸) مدینه فاضله را به بدنی سالم تشبیه می‌کند که هر عضو آن متناسب با ویژگی خود وظیفه‌ای دارد و آن وظیفه را به نحو احسن انجام می‌دهد. همان‌گونه که در اعضای بدن برخی از اعضای جامعه بر برخی دیگر مقدم هستند، برخی از اعضای جامعه نیز بر برخی دیگر مقدم هستند. همان‌طور که در بدن قلب بر همه اعضای بدن ریاست دارد، در مدینه فاضله هم کسی باید بر دیگران برتری داشته باشد و بر آنان رهبری کند.
- ۹) انسان را مدنی‌الطبع می‌داند و معتقد است که انسان به حسب فطرت و طبع خود به جامعه گرایش دارد و می‌خواهد با هم‌نوعانش زندگی کند. مسیر سعادت و کمال انسان نیز از زندگی اجتماعی می‌گذرد و هدف اصلی جامعه و مدینه سعادت دنیا و آخرت است.
- ۱۰) فارابی با تعالیم اسلام آشنایی عمیق داشت و توانست آموخته‌های خود از افلاطون و ارسطو و سایر فیلسوفان را در یک نظام فلسفی جدید ارائه کند و فلسفه مشایی را در جهان اسلام بنا نهد. از این رو بعد از ارسطو (که معلم اول نامیده می‌شد) به عنوان معلم ثانی لقب گرفت.
- ۱۱) فارابی نقاط مشترکی که در اندیشه‌ها و آراء افلاطون و ارسطو یافته بود را در این کتاب جمع کرد.
- ۱۲) ابوبشر متی بن یونس که از حکیمان و مترجمان نامدار بود.
- ۱۳) ابن‌سینا و فارابی
- ۱۴) حکمت مشاء
- ۱۵) اثبات وجود خدا، صفات خداوند، ضرورت معاد و مسائلی مانند جبر و اختیار
- ۱۶) متکلمان آن دسته از دانشمندان هستند که موضوعات اعتقادی دین را با استدلال و منطق مورد بحث قرار می‌دهند.
- ۱۷)
 - ۱) ارزش قائل شدن برای اصل تفکر و خردورزی؛
 - ۲) تکریم علم به عنوان ثمره تفکر و خردورزی؛
 - ۳) تکریم پیوسته عالمان و دانشمندان؛
 - ۴) طرح مباحث علمی و عقلی و فلسفی و به کار گرفتن شیوه‌های مختلف استدلال؛
 - ۵) مذمت پیوسته نادانی و جهل، به طوری که در جامعه یک ویژگی منفی تلقی شود؛
 - ۶) دعوت به یادگیری علوم دیگر ملت‌ها و تمدن‌ها و استفاده از آنها.
- ۱۸) ابویوسف یعقوب بن اسحاق
- ۱۹)

موضوعات	مدینه فاضله	مدینه جاهله
هدف	کمال و سعادت در دنیا و آخرت	فراوانی لذت‌ها و سلامت جسم
مردم	مانند اعضای یک بدن که هر کدام متناسب با ظرفیت‌های خود در جای مناسب قرار گرفته‌اند.	مناسب و جایگاه‌ها به صورت هماهنگ تقسیم نشده است.
رئیس	ریاست جامع در اختیار کسی است که ویژگی خاصی دارد، نه صرفاً با انتخاب مردم یا با زور. او عالی‌ترین درجات عقل و فضیلت را داراست.	ریاست به کسی می‌رسد که مردم را برای رسیدن به لذت‌ها و امور جسمانی همراهی کند.
نسبت اعضا با هم	اعضای جامعه بر اساس تقدم عقلی و توانایی‌هایشان نسبت برقرار می‌کنند.	اعضای همه مانند هم هستند و همه سوی لذت‌ها می‌شتابند.

۲۰

الف فارابی

ب ارسطو